

Jezus geboren

Thema: Geboorte
Lukas 2:1-20

a. De tijd van de geboorte van de Heere Jezus (Luk. 2: 1-3)

UITLEG VAN DE TEKST

De geschiedenis van de geboorte van de Heere Jezus, de Zoon van God, begint met het bevel van keizer Augustus. Keizer Augustus is, althans zo lijkt het, de wereldheerser van die dagen. Op deze manier zet Lukas, of beter gezegd God Zelf, de komst van de Koning der koningen in wereldwijd verband. Keizer Augustus regeerde over de 'gehele wereld'. Daarmee wordt bedoeld het immens grote Romeinse rijk. Dit rijk bestond uit Europa (met als grenzen de Rijn en de Donau), Klein-Azië, het Midden-Oosten en de kust van Noord-Afrika. Dus ook Israël maakte (sinds 63 v. Chr.) deel uit van het rijk, dat Rome als hoofdstad heeft. Over dit grote rijk regeert inmiddels de tweede keizer: keizer Octavianus. Hij is de geadopteerde zoon van de eerste Romeinse keizer: Julius Caesar. Octavianus regeerde van 31 voor Christus tot 14 na Christus over dit rijk. Tijdens zijn regering heerste er rust in het grote Romeinse rijk. Daar zette hij zich ook voor in. Voor hij aan het bewind kwam, waren er voortdurend burgeroorlogen die grote verwarring en onrust meebrachten. De regeringsperiode van Octavianus werd gekenmerkt door orde en vrede. Ten gevolge daarvan bleef welvaart niet uit. Zijn onderdanen waren hem daar zeer dankbaar voor en gaven hem goddelijke eer. In 27 voor Christus krijgt hij de erenaam: Augustus. Deze naam betekent: de verhevene, de aanbidlijke. In dezelfde tijd nu dat Maria wachtte op de geboorte van de Messias geeft deze keizer bevel dat al zijn onderdanen zich moeten laten beschrijven. Eigenlijk is het een soort volkstelling.

Iedereen moest ingeschreven worden in registers met opgaaf van naam, beroep, bezit, etc. Zo werd al het bezit in het rijk officieel beschreven met het oog op te innen belasting. Een bijkomend doel is ook: overzicht hebben over wie in het leger dienst kunnen doen. En uiteindelijk een bevel ingegeven door zucht naar macht van de keizer.

In vers 2 wordt gesproken over een 'eerste beschrijving'. Hiermee zal de eerste uitgebreide beschrijving bedoeld zijn. Een beschrijving die wel enkele jaren duurde. Daarna komt er om de veertien jaar een beschrijving om de registers bij te werken. Toen die eerste registratie plaatsvond, behoorde het volk Israël tot de Romeinse provincie Syrië.

Stadhouder over deze provincie is Cyrenius of Quirinius. Deze stadhouder, met bestuurlijke kwaliteiten en een goed organisatietalent, heeft zonder meer invloed gehad op deze beschrijving en de uitvoering ervan.

Dit keizerlijk bevel maakte dat velen op reis moesten. Want allen die buiten hun eigen grondgebied woonden, moesten op reis. God had bij de inname van het land toch aan ieder een stuk grond in erfbezit gegeven. Dat moest het wettig eigendom blijven van de familie. Ook al raakte je het kwijt, dan moest het in het Jubeljaar weer aan de wettige eigenaar worden teruggegeven (Lev. 25: 23 en 28). Deze uitgebreide inleiding heeft Lukas nodig om duidelijk te maken dat ook Jozef vanuit Nazareth in Galilea gaat naar de stad van David in Judea.

TER OVERWEGING

Heel duidelijk kunnen we vanuit dit gedeelte de almacht en de leiding van de Heere laten uitkomen.

De keizer van Rome mag machtig zijn, God is almachtig. Zo wordt hij door God gebruikt voor de vervulling van Zijn beloften. Gods Zoon moest immers in Bethlehem geboren worden (Micha 5: 1). Daar moest de volkstelling van keizer Augustus aan meehelpen.

Bovendien werd keizer Augustus ook door de Heere gebruikt om het evangelie snel te laten verbreden. Grenzen waren weggevallen, het was één groot rijk. In dat rijk heerste rust. De onrust van oorlog en geweld kon het evangelie niet tegenhouden. En er werd, naast regionale talen, in het hele rijk één taal gesproken. Zo kon de boodschap van Hem, Die de echte vrede kwam brengen (de vrede met God door Zijn offer op Golgotha), verbreed worden. Eerst onder Israël, maar vandaar uit ook onder de volkeren. Die boodschap is het die ook wij vandaag mogen horen.

b. De geboorte van de Heere Jezus (Luk. 2: 4-7)

UITLEG VAN DE TEKST

Jozef, een man uit het geslacht van David, wordt door het bevel van de keizer gedwongen om op reis te gaan naar Bethlehem. Een reis van ongeveer 180 km. Daar deed je lopend zeker vijf of zes dagen over. Toch gehoorzaamde Jozef, ook al kwam het hem gezien de gezinsomstandigheden niet gelegen. En Maria ging mee. Zij wordt hier genoemd: 'de ondertrouwde vrouw' van Jozef (vers 5). Dit zullen we niet moeten opvatten als zouden Jozef en Maria nog niet getrouwd zijn. Na hetgeen de engel in de droom tegen Jozef gezegd had (Matth. 1: 20), zal hij met de huwelijksluiting niet lang gewacht hebben. Het betekent veeleer dat Maria's zwangerschap geen gevolg was van gemeenschap tussen Jozef en Maria.

Ze zullen via het Jordaandal, Jericho en Jeruzalem naar Bethlehem gereisd zijn. Dat betekent dat vooral het laatste stuk van de reis, vanaf Jericho naar Jeruzalem, een behoorlijke klim betekende. Van Jeruzalem naar Bethlehem liep het dan weer iets naar beneden.

Ongetwijfeld zal het ook Jozef en Maria, die het grote geheim van Gods belofte met zich meedragen, verwonderd hebben dat ze nu naar Bethlehem moesten reizen.

In Bethlehem aangekomen moeten ze zoeken naar onderdak. Zelfs in de herberg, een eenvoudige overnachtingsplaats voor doortrekkende reizigers met hun eventuele rijdier was geen plaats. De gastvrijheid om voor een hoogzwangere vrouw een

plaats af te staan, is ver te zoeken. Noodgedwongen wiken Jozef en Maria uit naar een stal. Sommigen denken aan een grot. In ieder geval een plaats die als stal dienst deed, want er is een kribbe, een voerbak. En hier is het dat de Zoon van God geboren wordt. 'De dagen werden vervuld, dat zij baren zou' (vers 6). Dat betekent dat de zwangerschap voldragen was. Maar het betekent met name ook dat het hier gaat om de vervulling van de beloofde dagen van Gods welbehagen.

Maria's eerste Kind, Gods eniggeboren Zoon, is geboren. Hij wordt, naar het gebruik van die dagen, in doeken gewikkeld en bij gebrek aan beter gelegd in de voerbak.

TER OVERWEGING

Opnieuw valt op hoe Lukas in eenvoudige en sobere woorden het machtige wonder van de geboorte van Gods Zoon beschrijft. Het wonder van Gods liefde in Christus is immers niet te vatten. Hij Die rijk was, is arm geworden (zie 2 Kor. 8: 9). God liet Zijn Zoon mens worden. Hij is de weg gegaan van de moederschoot en werd ons zo in alles gelijk. En dan ook nog in zulke omstandigheden. Van de heerlijkheid van het Davidsgeslacht is niets meer over. Er moet gehoorzaamd worden aan vreemde overheersers. En de grote Davidszoon ligt in een voerbak. Wie de inhoud van vers 6 en 7 op zich laat inwerken, ontdekt dat alles rondom de geboorte van de Heere Jezus spreekt van armoede en vernedering. Tegelijk ligt hier het heerlijke teken van Gods liefde! Laat dat centraal staan in de vertelling. Vanwege onze zonden moest Hij geboren worden. Hij was echter zonder zonde, omdat Hij verwekt was door de Heilige Geest. Zo kon en kan Hij zondaren zalig, dat is echt gelukkig maken: 'Opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden' (2 Kor. 8: 9).

c. De geboorte van de Heere Jezus bekendgemaakt (Luk. 2: 8-14)

UITLEG VAN DE TEKST

De geboorte van de Heere Jezus was onopgemerkt gebleven als God Zelf niet gezorgd had voor de berichtgeving. Engelen werden uitgezonden om de komst van de Messias bekend te maken. Eén gaat voorop om de boodschap te vertellen. Opvallend is dat de Heere Zijn boodschapper niet stuurt naar Jeruzalem, naar het paleis of naar de tempel. God stuurt Zijn boodschapper naar herders in de velden van Efratha, dat is het gebied rondom Bethlehem.

Daarom opvallend, omdat herders eigenlijk niet zo in tel waren. Dat kwam o.a. tot uiting in het feit dat de rechtbank het getuigenis van herders niet hoef-

de te geloven. Ook konden zij niet rekenen op hulp en bijstand in nood. En uitgerekend deze herders krijgen als eersten het geboortebericht van de Zaligmaker te horen, rechtstreeks vanuit de hemel. Komt daarin niet duidelijk tot uitdrukking dat God het verlorene, het weggedrevene, het verachte zoekt?

Herders die 'de nachtwacht hielden over hun kudde'. Als het niet te koud was, bleven de schapen buiten in een open, maar wel omheinde ruimte (de schaapskooi). De herders waakten, dikwijls bij een nachtvuur, over de kudde om hen zo te beschermen tegen dieven of roofdieren.

Als de engel verschijnt, omschijnt hen 'de heerlijkheid des Heeren'. Alles om hen heen is gehuld in hemels licht. Zij zien zich gesteld in het licht van God! Is het een wonder dat zij vrezen? Wie kan in Gods licht leven? Voor vrees is echter geen aanleiding. 'Vreest niet', is het eerste woord van de hemelse boodschapper. Hetzelfde woord dat als eerste ook tegen Zacharias, Maria en Jozef gezegd werd. Er werd hen grote blijdschap verkondigd. De lang beloofde Messias is gekomen. En dat is niet alleen reden tot blijdschap voor de herders, maar voor 'al den volke'. Dat is voor héél het volk, in al zijn verscheidenheid. Ze zal zelfs deel worden van allen die in Hem geloven, over héél de wereld (Joh. 4: 42).

In vers 11 wordt dat nog wat duidelijker omschreven. Hij is:

- de Zaligmaker. Hij verlost van de zonde (Matth. 1: 21).
- Christus. Hij is de Beloofde en de met de Heilige Geest Gezalfde, Die verlossen kan (Heidelbergse Catechismus, vraag 31).
- de Heere. Hij doet het ook, want Hij heeft alle macht in hemel en op aarde (Heidelbergse Catechismus, vraag 34).

Naast de vermelding van de plaats waar de Zaligmaker geboren is, krijgen de herders ook nog een teken, namelijk hoe ze het Kind zullen vinden. Dit teken dient om hen te overtuigen van de waarachtigheid van de woorden van de engel. Hierop valt een engelenkoor in met een loflied, dat de heerlijkheid van het geboren Kind uitzingt en tegelijk Gods genade bezingt. Gods welbehagen gaat uit naar mensen. Voor hen brengt deze geboorte vrede.

TER OVERWEGING

God laat de geboorte van Zijn Zoon niet ongemerkt voorbijgaan. Hij laat Zelf die boodschap verkondigen. Deze grote blijdschap staat tegenover de bange vrees. Door onze zonden moeten wij vrezen, maar de Heere wil verloren zondaren verblijden door Zijn liefde en genade: De Heere Jezus Christus, de Zaligmaker! Dat is de blijdschap werkende

genade, die we ook nu weer aan de kinderen mogen doorgeven.

Veronderstel daarbij in uw beschrijving van de herders niet teveel bij hen. Stel echter Gods liefde op de voorgrond. Hij zoekt het verlorene! En wat die volle zaligheid is, kunnen we mooi laten zien vanuit de engelenzang: Gods eer, vrede met God en elkaar en Gods welbehagen in mensen.

d. De reactie op de geboorte van de Heere Jezus (Luk. 2: 15-20)

UITLEG VAN DE TEKST

Als de herders de boodschap van de engel gehoord hebben, twijfelen ze daar geen moment aan. Ze zijn overtuigd door het woord (vers 15)! Ze gaan direct op weg naar Bethlehem. Ze laten zich daarin ook niet tegenhouden door de omstandigheden (de zorg voor de schapen, etc.). Gedreven door het woord ('zij kwamen met haast') en geleid door het woord vinden ze Maria, Jozef en het Kind. Daar mogen ze, hoewel ze zo voor het oog niet anders zien dan een gewoon kind, Gods belofte vervuld zien.

Ze kunnen niet meer zwijgen van wat hen die nacht is overkomen. En dat doen ze niet alleen in de stal bij Jozef en Maria, maar ook tot allen die het daar in Bethlehem maar horen willen. Begrijpelijk dat velen zich over de woorden van die herders verwonderden. Maar we lezen niet dat ook deze mensen naar de stal gingen om het Kind te aanbidden. Maria echter bewaarde al deze woorden in haar hart. Ze bergt ze als het ware op om erover na te denken en in verwondering de Heere ervoor te danken.

Uiteindelijk gaan de herders terug naar hun kudde. 'Verheerlijkende en prijzende God over alles wat ze gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.' Dat is de vrucht van het knielen bij de kribbe in Bethlehem. Zo zijn de herders onderweg naar hun kudde overstraald door de heerlijkheid des Heeren. Zo zijn ze onderweg naar Gods eeuwige heerlijkheid!

TER OVERWEGING

De herders gaan 'met haast' naar Bethlehem. Zo komt ook tot ons allen de oproep om tot Hem te komen en dat niet uit te stellen. Daarbij valt op dat ze gedreven worden door het woord van de engel. Niet de kerstsfeer brengt ons bij de Heere Jezus, maar de kerstboodschap. En wie zelf iets kent van de inhoud van de boodschap, kent – in de goede zin van het woord – een zekere haast om dit door te geven. Immers, zo zien we ook bij de herders: wie het Kind vindt, raakt vol van Hem. Ze geven het door en ze verheerlijken God. Zouden dat niet de vruchten zijn van het oprecht knielen bij de kribbe? Wat hebben we dan een gezegend kerstfeest!

GELOOFSLEER

In de Nederlandse Geloofsbelijdenis lezen we in artikel 18 het volgende van de menswording van Jezus Christus: Wij belijden dan dat God de belofte die Hij den oudvaders gedaan had door de mond Zijner heilige profeten, volbracht heeft, Zijn eigen eniggeboren en eeuwigen Zoon in de wereld zendend, ten tijde door Hem bestemd. Welke de gestalte van een dienstknecht aangenomen heeft, en aan de mens gelijk geworden is, waarachtig aannemende een ware menselijke natuur, met al haar zwakheden (uitgenomen de zonde), ontvangen zijnde in het lichaam der gelukzalige maagd Maria, door de kracht van de Heilige Geest, zonder mans toedoen. En Hij heeft niet alleen de menselijke natuur aangenomen, zover het lichaam aangaat, maar ook een ware menselijke ziel, opdat Hij een waar mens zou zijn. Want aangezien de ziel zowel

verloren was als het lichaam, zo was het nodig dat Hij ze beide aannam, om ze beide zalig te maken. Daarom belijden wij (tegen de ketterij der wederdopers, die loochenen dat Christus menselijk vlees van Zijn moeder aangenomen heeft), dat Christus deelachtig is geworden aan het vlees en het bloed van de kinderen; dat Hij een Vrucht uit de lendenen van David is, zover het vlees aangaat; geworden uit het zaad van David naar het vlees; een Vrucht van de buik van Maria; geworden uit een vrouw; een Spruit van David; een Scheut uit de wortelen van Isäi; uit Juda gesproten; afkomstig van de Joden zover het vlees aangaat; uit het zaad van Abraham, aangezien Hij aangenomen heeft het zaad van Abraham en is Zijn broeders in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde; alzo dat Hij in der waarheid onze Immánuël is, dat is: God met ons.